

SLOVENE

Štev. 244. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorite nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Kopirski se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v torek, 25. oktobra 1904.

Izba za vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 24 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemati: za celo leto 20 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavljeno 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnice, inserate in reklamacije. —
Izračunati se računajo enostopna polivredna (dolžina
73 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvredna
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravnistiškega telefona št. 188.

Dr. Lueger.

Včeraj je dr. Karol Lueger praznoval 60letnico svojega rojstva. Ob slavlju, ki z njim obdaja lastna stranka dr. K. Luegerja, ne smemo pozabiti zaslug, ki jih ima tudi za nas. Strankarsko nismo bili nikoli zvezani z njim; nasprotno uprav v državni zbornici si stojimo nasproti, ker v narodnem oziru zastopa nam sovražno stališče. In vendar smo mu dolžni hvalečnosti zlasti v narodnem oziru. To navidez protislovno trditev nam je lahko dokazati, samo nekoliko nam je pri tem treba pogledati globlje v naše politične razmere, nego je tega vajen leni filister. Narodna ravnopravnost ima v Avstriji tri velike sovražnike. Ti so nemško-liberalni centralisti, birokracija in Mažari. Proti vsem tem je prišel dr. Lueger najodločnejši boj. In v tem boju tiči njegov pomen za narodno ravnopravnost.

S titansko silo je istrgal liberalcem dunajsko mesto iz krempljev; boj proti židovski premoči, ki živi od liberalnega nemškega centralizma in od gnile birokracije, je najslabše točka v njegovem delovanju.

Moč ljudstva je postavil nasproti moči birokracije in židov; dvignil je demokratiško misel. V srcu države ji je odprl gaz; vpliv njegovega dela sega po celi državi. Zlasti nam, manjšim slovanskim narodom, ni mogoče misliti na rešitev brez okrepitve demokratiške ideje, brez moči ljudstva proti gospodarskemu kapitalistiškemu in proti političnemu birokratiškemu nasilju.

In končno Mažari? Tam je krivica proti narodni enakopravnosti takorekoč vodivno geslo. Dokler ima mažarsko pleme to moč v državi, ki jo ima in zlorablja na vse strani daleč, toliko časa je zastoj misliti na rešitev narodnega vprašanja pri nas, tem manj pa na tiste upravne izpremembe, ki so na jugu države v naš prilog nujno potrebne, da si zagotovimo Jugoslovani svoj obstoj, in da Avstrija dobi na Balkanu za svoje stališče kot velevlast nujno oporo. Boj proti mažarski nasilni premoči je težak. Dr. Lueger stoji v tem boju na čelu.

Dobro vemo, da je dr. Lueger v narodnem oziru stopil v odvisnost od tistih,

proti katerim je začel svoj boj. Ta poteza je črna in grdi njegovo v drugem oziru sijajno osebnost. A brez pomislekov rečemo: Cilji, ki si jih je zastavil v boju proti židovskemu liberalizmu, proti birokraciji in proti Mažarom, so direktno v korist narodni enakopravnosti in zlasti razvoju južno slovanske misli. Ta njegov načelni boj nam neprimerno več koristi, nego nam škoduje njegovo nedosledno hlapčevanje v vsenemški zvezi.

Dr. Lueger nam je v svojem načelnem boju najlepši vzor, kako moramo mi delovati. Radi priznavamo, da v svojem boju ne misli na ravnopravnost in na Slovanstvo, a poštenega dela uspehi segajo tudi v tem oziru daleč preko nameravanega cilja. Liberalni slovanski kričarji, ki so zvezani s tihimi kapitalističnimi nemškimi liberalci in z cholo, nam sovražno birokracijo, seveda nimajo niti sposobnosti, da bi spoznali pomen dr. Luegerjevih vodilnih idej. Naj ostanejo v svoji mlakuži.

In korčno krščanski značaj tega največjih in najlepših evropskih velemest prvostolnice naše države? Tudi zanj zahvaljamo dr. Luegerja, ki je krepko podrl najnevarnejše predsodke proti krščanstvu in cerkvi. Njegov spomin bo živel!

* * *

Dunajski župan dr. Karol Lueger je bil rojen na Dunaju 24. oktobra 1844 od priprostitih staršev, ki so ga dobro vzgojili. Niže in srednje šole je dovršil na Dunaju z odličnim uspehom. Že kot dijak na visokih šolah se je udeleževal društvenega življenja. Kot doktor prava je leta 1873 postal advokat in bil že l. 1875. izvoljen v občinski zastop. L. 1885. je bil prvič izvoljen v državni zbor, kjer je takoj odločno nastopil proti nemškimi liberalcem. Imel je hude boje z nasprotniki, ki so z denarjem in drugimi sredstvi skušali politično uničiti dr. Luegerja. V niže-avstrijski deželni zbor je bil dr. Lueger prvič izvoljen l. 1890. Tedaj je začela prodirati kršč. socialna ideja na Dunaju v vedno širše kroge; Lueger je ustvaril stranko, ki sedaj vlada v deželi in na Dunaju. Že l. 1895. je imel dr. Lueger v mestnem zastopu skoraj večino, dr. Gröbl je bil izvoljen županom le s 70 proti 66 glasovom. Ker se je Gröbl odpovedal in tudi dr. Lueger, je bil mestni zbor razpuščen. Dne 19. oktobra 1895 je bil dr. Lueger prvič izvoljen županom s 93 proti 44 glasovom. Toda grof Badenji je izposloval, da Lueger ni bil potrjen za župana. Dne 13. novembra je bil dr. Lueger drugič izvoljen, a vlada je razpustila mestni zastop. To je bila od vlade velika napačnost, in je javna tajnost, da je ravno dr. Lueger grofu Badeniju izpodmaknil stol. Spomladi l. 1896 so kršč. socialci pri volitvah še sijajneje zmagali in 18. aprila je bil dr. Lueger s 96 proti 42 glasovom zopet izvoljen županom. Dr. Lueger pa je bil poklican k vladarju, ki je pohvalil njegovo spretnost in zvestobo, a izrazil željo, naj se odpove, ker je tudi storil. Županom je bil nato izvoljen Strobach. Dne 8. aprila 1897 je bil županom izvoljen s 93 proti 39 glasovom. Luegerjeva zasluga je, da je zlomil moč nemških židovskih liberalcev na Dunaju in Niže Avstrijskem, kjer je gotovo najpopularnejša oseba ter znan tudi v inozemstvu kot pristen Dunajčan. Tudi politični nasprotniki mu morajo priznati, da je požrtvovalen in bistri politik, goreč avstrijski rodoljub in izvrten vedja obsežne mestne uprave. Med vsemi nemškimi politikmi je pač dr. Lueger prvi, ki bi s svojo odločnostjo napravil red v Avstriji, ker tudi ni tako na-

sproten narodni ravnopravnosti, kakor ostali veljski v nemškem taboru.

Dunaj in 60letnica dr. Luegerjeva.

Kaki politični reveži so liberalci na Dunaju, pokazalo se je ob 60letnici dr. Luegerjevi. Najeti so morali za demonstracijo proti njemu socialne demokrate, ki so slepo orodje v rokah židovskih voditeljev in stenolomi ali ovni mednarodnih židovskih kapitalistov. Dunajski socialni demokratje so njeni židovski voditelji tako daleč privedli, da vpije »fej« dr. Luegerju, ki je razširil na Niže-Avstrijskem volilno pravico, dočim slepo služi vladnemu absolutizmu. Tako postaja na Dunaju socialna demokracija ponižna liberalno vladna dekla!

Socialni demokratje so hujskali delavce, češ, da jih je dr. Lueger imenoval »Lumpenproletariat«; res pa je, da je dr. Lueger nazval s tem le tiste, ki l. maja zapeljujejo delavce. Za nedeljo naznanjena demonstracija proti dr. Luegerju ni imela tistih dimenzij, kakor so izvestni krogi pričakovali. Liberalni listi pišejo o 30.000 socialnih demokratov, ki so demonstrirali v obližju mestne hiše, dunajski krščanski socialni listi pa poročajo, da se je te »ljudske veselice na Ringu« udeležilo okoli 6000 oseb, med katerimi je pa bilo mnogo židov in radevednežev. »Demonstranti« so bili prav veseli, ker je policija poskrbela, da so mogli biti le v daljavi od mestne hiše in da niso prišli v dotiko z veliko množico krščanskih socialcev.

Tudi med demonstrujočimi socialnimi demokrati so bili močni oddelki krščanskih socialcev, kateri so opetovano odločno zavrnili demonstrante. Tramvajski promet ni bil ustavljen. Socialni demokratje so razvili nekaj rdečih zastav. Dunajski »Reichspost« piše: Prišli so tudi socialno demokratski voditelji pokazati, kako rez izgledajo »lumpjev«. Ministrskega predsednika Körberja je bilo videti med njegovimi socialno demokratskimi prijatelji.

Okoli 3000 kršč. socialcem se je posrežilo prodreti skozi kordon policije pred mestno hišo. Tu so privedli hrupno ovacijo dr. Luegerju. Ti slavakli so zadušili kvakanje oddaljenih soc. demokratov. Kadarkoli se je zasukala iz daljave soc.-dem. »himna«, odgovorili so kršč. socialci z Luegerjevo koračnico in cesarsko pesmijo. Mestna hiša je bila razsvetljena. Dr. Lueger je prišel na balkon in zaklical: »Naj živi krščansko dunajsko ljudstvo, naj živi Nj. veličanstvo naš cesar! Slava-klici so ga prekinili. »Dunaj je danes pokazal, da je še vedno v rokah kršč. socialcev!« Navdušeni klici so doneli in zopet in zopet se je razlegala Luegerjeva himna.

Včeraj na vse zgodaj je dr. Lueger sprejemal številne deputacije. Ob 8. uri zjutraj je bila slovesna sv. maša v votivni cerkvi. Dr. Luegerja je občinstvo na poti do votivne cerkve navdušeno pozdravljalo.

Ob pol 12 uri dopoldne je bilo slavnostno zborovanje v magistratni slavnostni dvorani. Na stotine zastav raznih društev in združenj je krasilo dvorano. Slavnostnega zborovanja se je udeležilo več tisoč oseb. Župana dr. Luegerja je pozdravil princ Al. Lichtenstein, povdarjajoč, da je za sluga Luegerjeva, ako v dunajskem občinskem svetu in v nižeavstrijskem dež. zboru gospoduje volja krščanskega ljudstva.

Magistratni ravnatelj dr. Weiskirchner je izročil dr. Luegerju od njegovih prijateljev zbrano svoto 341.000 kron za Luegerjevo ustanovo. Dr. Lueger se je zahvaljeval in izjavil, da bo porabil ustanovo za male obrtnike in njihove delavce.

Govorili so še mnogi govorniki, ki so vsi slavili dr. Luegerjevo delo.

Luegerja opravičeno slave krščansko-socialni listi kot nesebičnega politika. Ako bi

se dr. Lueger ne pečal s politikom, bi si bi s svojimi talenti kot odvetaik lahko nabral veliko premoženje, a ljudstvo mu je bilo nad vse in, ko je postal župan, je celo sam znižal županove dohodke. Nesebično je služil vsikdar sveti stvari, premoženja si ni nabral, pač pa se lahko ozira na velike svoje uspehe, katere je mogoče doseči le z nesebičnim delovanjem.

Novi ogrski šolski zakon.

Ogrska vlada je dne 20. t. m. predložila zbornici načrt novega zakona za ljudske šole. Ta načrt je atentat narodne mažarske manjšine na nemažarske narodnosti, ki tvorijo večino v državi. Tisza in Berzeviszy hočeta radikalno iztrebiti »državi neprijateljske smeri«. Čemu bi si belila lase z vsako najmanjšo ljudsko šolo? Ta šablona je predolgočasna in za državo predraga. S tem naj se bavijo šolski nadzorniki — toda vlada ne strelja s topovi na komarje, temveč hoče z enim mehkejšim podreti hrast, s podreavljenjem učne usposobljenosti dobili ljudsko šolo v svoje roke kot najboljšo sredstvo za mažarizacijo. Mažari hočejo s kruto silo nemažarskim narodom vcepiti svoj svetovni jezik, da razširijo svojo mažarsko državo preko Save do morja. To je namen tudi novega šolskega zakona.

Načrt določa obvezni obisk ljudske šole od šestega do dvanajstega leta ter nalaga vsakemu, ki ne prestopi v srednjo šolo, še tri leta ponavljavne šole. Proti temu bi ne mogli ugovarjati, ko bi se otroci nemažarskih narodnosti vzgajali v svojem materinskem jeziku. Ker je na Ogrskem po zakonu mažarsčina državni jezik, bi se nemažarski državljani tudi ne protivili, ko bi se v večrazrednih ljudskih šolah mažarsčina vpeljala kot obligaten učen predmet. Toda vlada gre mnogo dalje. V vseh državnih ljudskih šolah morajo se vsi predmeti predavati izključno le v mažarskem jeziku; edino le veronauk se more poučevati v materinskem jeziku.

Za šole, ki niso državne, so dovoljene nekatere izjeme. Tudi v teh, večinoma konfesionalnih šolah, je uradni jezik mažarski, a ogrska zgodovina in zemljepisje obligatni predmet. Poučni jezik pa določujejo tisti, ki šole vzdržujejo. Ako pa je v teh (nedržavnih) šolah najmanj 20% mažarskih otrok, morajo se tudi vsi ostali otroci učiti mažarskega jezika. V vseh ponavljalnih šolah pa je mažarsčina izključno poučni jezik. Novi šolski zakon dopušča v šole samo take knjige, katere je odobrilo naučno ministrstvo, ki nadzoruje tudi knjižnice. Ako se pokaže, da v nedržavnih šoli ne uspeva pouk v mažarsčini, mora vzdrževalci šole za mažarski jezik namestiti sposobnega učitelja. Disciplinarne oblasti bodo strogo kaznovale vse učitelje, ki bi se količkaj pregrešili proti mažarskemu jeziku v šoli ali izven šole. Učitelji v rumunskih, slovaških, nemških, srbskih in hrvaških šolah bodo torej morali zatajiti vsako narodno prepričanje, da ustrežejo mogočnim mažarskim šovinistom.

V državne učiteljske pripravnice se bodo sprejemali le taki kandidati, ki so veščini mažarskemu jeziku. Na onih nedržavnih učiteljskih, koder mažarsčina ni poučni jezik, bodo morali v mažarskem jeziku predavati mažarsčino, mažarsko slovnost, zemljepis, zgodovino in ogrsko ustavo toliko ur, kakor na državnih učiteljskih. Vsi izpiti na učiteljskih za usposobljenost se bodo vršili pred državno komisijo samo v mažarskem jeziku. Torej bode moral vsak učitelj biti vešč mažarsčini.

Pa še drug namen hoče doseči vlada z novim šolskim zakonom. Pod plaščem mažarske državne ideje pa se skriva tudi konjsko kopito proticerkvene politike, ki jo goje

mažarski frasoni. Vlada izkuša ljudsko šolo popolnoma odvzeti cerkveni oblasti. Ako bi namreč vlada zapazila, da se na konfesionalnem učiteljsku premalo goji mežarsčina ali preveč „državi neprijateljska smer“, tedaj bi morala konfesionalna oblast hitro popraviti »napako«. Ako tega ne stori, mora vlada prisiliti cerkveno oblast, da učitelje odpusti. Če se to takoj ne zgodi, mora vlada učiteljske začasnno ali definitivno zapreti. Za izvršitev tega turškega zakona določa vlada štiri leta.

Iz vsega se vidi, da se Mažari čutijo nemeje gospodnje v deželi. Iznašli so novo industrijo, industrijo mažarizacije navzlic »narodnostnemu zakonu«, navzlic lepim obljubam, ki so jih Mažari dajali nemažarskim narodom do l. 1867. — Mažari so si utrdili svoje stališče, v rokah imajo vso oblast, in zato so objestni. To so vzroki mažarskega šovinizma, ki ga je pred 30 leti hvalila kulturna Evropa!

Rusko-japonska vojska.

Bitka, ki je s toliko moči trajala celih deset dni, je prekinjena že štiri dni, a ne končana, kajti vsak čas je pričakovati spopada, iz katerega se razvije velikanska bitka. Vzrok, da se je bitka prekinila, je v tem, ker sta bili obe armadi utrjeni do skrajnosti. Rusom sovražni listi trdijo, da je padlo 60.000 Rusov, Japoncev pa 5.000. No, ta trditve je pač pregrzostasna, da bi ji mogli verovati. Druga bolj nepristranska poročila pa pravijo, da je padlo 40.000 Rusov in 40.000 Japoncev. To je verjetnejše, a gotovo ni to ne ono. Treba počakati še za nealjšjih poročil.

O odločitvi ali zmagi se v dosedanem teku bitke ne more govoriti. Toliko je pa gotovo, da se je poneorečil japonski poizkus, obiti desno rusko krilo, ter da se je vzhodna ruska armada rešila iz svojega nevarnega položaja. To so delni ruski uspehi dosedanje bitke.

Važnejši boji bitke ob Sahu so se vršili 18. oktobra ponoči, ko so ruski polki naskakovali »goro osamelega drevesa«, ki se sedaj imenuje »Putilov grič«. Rusi so ugrabili tu šest poljskih, pet gorskih topov ter eno strojno puško. Kuropatkin si je sam ta grič ogledal drugi dan popoldne; bil je še poln trupel. Pri tem je general sam prišel v ogeň.

Zelja po miru je splošna, vendar so pa Rusi pripravljene se vojskovati toliko časa, da vržejo sovražnika ob tla. — Kitsajsko prebivalstvo je vedno bolj ubožno. Posebno trpi valed izgredov japonskih maroderjev.

Neki viet japonski podčastnik je pravil, da je Kuroki padel, toda ta vest še ni od nikoder potrjena. Na bojišču pritiska mraz, vsled katerega silno trpe Japonci.

Najnovejše vesti z bojišča pripovedujejo o umikanju Japoncev.

Pred novo bitko.

London, 23. oktobra. Iz Ljaojana je dospelo v Rim poročilo, da se pripravljajo Rusi in Japonci na veliko odločilno bitko za posest Mukdena. Od oblegovane armade pred Port Arturjem je bilo odposlanih v Mandžurijo nadaljnih 72 topov, ki so bili premali za uporabo pri obleganju trdnjave.

Peterburg, 24. oktobra. »Rus« poroča iz Mukdena: Rusko vzhodno krilo je 18. t. m. zasedlo prelaz Tumelin in vrglo Japonce nazaj. Toda 20. t. m. so se Rusi zopet umaknili. Ta napad je imel samo namen rekognoscirati. »Vestnik Mandžurskoje« pravi, da je bilo to, da so Japonci zapustili Sahoju in postajo Saho, le japonski strategični manever.

London, 24. oktobra. »Standard« poroča iz Tokia: da je položaj v Mandžuriji neizpremenjen. Kurokijevo armado opazuje 20 tisoč moč. ruški voj na njenem vzhodnem krilu. Vest, da je Kuroki obolen na disenteriji, ni resnična. General je popolnoma zdrav.

Peterburg, 21. oktobra. Mir na bojišču traja dalje. Trajalo bo več dni, predno se prične odločilna bitka. Ruska armada stoji 20 km od Mukdena in se naslanja na močne utrdbe ob reki Hun.

Tokio, 23. oktobra. Obe armadi si stojita še vedno nasproti, ne da bi napadel eden ali drugi. Neko poročilo iz japonskega glavnega taborišča v Mandžuriji trdi, da Rusi koncentrirajo velike sile proti desni japonski armadi. Dva bataljona ruske pehote stojita pri Kaovanhaju. Sovražnik obstreljava od časa do časa srednj in levo armado iz 15 centimetarskih topov. Sovražnik, ki stoji pri Sufantaju je 20. t. m. popoldne obstreljeval postajo Saho. Japonci so uplenili v noči 20. t. m. pri Hanlianpanu 120 pušk.

Boji prednjih straž. — Japonci se umikajo.

Berolin, 23. oktobra. Iz Mukdena poroča dopisnik »Lokalanzeigerja« od 21. t. m.:

V trenutku obvladujejo Rusi skoro brez boja šteto ob Saho, Sahoju in Putilov grič. Vzhodna armada je zasedla prelaz Vanfulin in dolino Talin brez boja.

Peterburg, 23. okt. Saharov poroča včeraj generalnemu štabu: Danes ni bilo pri prvi mandžurijski armadi nikakih bojev. V teku dneva se je izstrelilo le malo strelcev. Naše baterije so obstreljavale od Japoncev zasedeni del vasi Linšipu, postajo Saho ter vas Lamatun. Sovražnik pa je obstreljeval od nas zasedeni del vasi Linšipu ter vas Sahoju.

Peterburg, 23. oktobra. »Rus« poroča iz Mukdena: Rusi so dne 19. oktobra obstreljevali postajo Saho, kjer so se pojavili japonski izvestitelji. Nato je topništvo pričelo streljati na vas Lamatun. Japonci so le slabo odgovarjali. Največja zapreka, da ne morejo Rusi prodirati, so slaba pota. Razun tega je bila dne 20. oktobra velika megla. Pozneje se je vreme sjasnilo.

Peterburg, 23. okt. Dne 21. okt. so obstreljevali Rusi postajo Saho ter razdejali vodni stolp, s katerega so opazovali Japonci učinke svojega streljanja. Ruske prednje straže dobivajo provijant valed streljanja le ponoči.

Peterburg, 23. oktobra. Privatne brzojavke trdijo, da so ruske prednje čete prekorale Saho, polagoma prodirale ter zavzele postojanke, ki so jih Japonci pod pritiskom ruskih čet morali zapustiti. Razpoloženje čet je vsled uspehov in prodiranja vkljub hudemu mrazu izborna. Japonci delajo v vsej hitrosti utrdbe ter zasedajo pozicije zadnjih čet.

Peterburg, 24. okt. Kuropatkin poroča, da je noč 23. t. m. prešla mirno. Ruski prostovoljni lovci so vznemirjali sovražnika, ta pa je poizkušal večkrat napadati prednje ruske čete; a bil je vedno odbit.

Peterburg, 24. okt. Gen. poročnik Saharov poroča: V noči na 23. t. m. je prišlo pred našo pozicijo na Putilovem hribu do boja. Sovražnik je v velikih oddelkih vznemirjal naše vojake, ki so delali utrdbe. Poizvedovanje prostovoljnih lovcev v isti noči v smeri proti Sahoju, je alarmiralo sovražnika. V Kutiodzi so ugrabili naši lovci množico japonskih pušk, orodja delavcev, ki so delali utrdbe ter zaloge streliva. Naše izgube so male. Moštvo drugega lovskega oddelka je prisililo sovražnika, da je prekinil dela na utrbah. Japonska artiljerija je obstreljevala danes naše prednje straže.

Peterburg, 24. oktobra. Dopisnik »Ruskega brzojavnega urada« poroča včeraj: Japonci se hočejo umakniti preko reke Šaho; zapustili so kolodvor Šaho ter le malo odgovarjajo na naše streljanje. Naši obležni topovi so pričeli delovati.

Naskok na Putilov hrib.

Kolin, 24. okt. Glasom neke petrograjske brzojavke, ki jo je prejela »Köln. Zeitung«, se zatrjuje v došlih podrobnostih o boju na Putilovem hribu, da je 10. polk med strašnim ognjem prekorale reko ter vzpel pet vrst nasipov. Napad z bajonetmi je bil tako silen, da so Japonci v velikem strahu bežali. Le z veliko težavo je bilo možno ustaviti ruske vojake, ko je došel ukaz, naj se fermirajo v kolone. Japonci so metali med ruske čete male cilindre z razstreljivimi snovmi. Japonske izgube so mnogo veče, nego se je do zdaj mislilo. Popolnoma zgorole vasi za hribi so bile pokrite z mrlji.

Peterburg, 24. okt. Saharov poroča danes: O novih dogodkih na pozicijah nisem dobil obvestil. Pokopavanje in boju na Putilovem hribu padlih Japoncev je končano. Skupaj je bilo pokopanih 1500 trupel. Veliko japonskih mrtvecev pa še leži na polju pred našimi postojankami.

Boj za Port Artur.

London, 23. okt. Dne 18, 19, 20, in 21. so glasom poročili iz Tokia Japonci obstreljevali Port Artur. Ruske križarke so izpremenjene v bolnišnice ter se več ne udeležujejo boja. Vchuni iz Port Arturja zatrjujejo, da so ruske zaloge živil v Port Arturju vsled obstreljevanja uničene. — Pod utrdbo Ljaočean so napravljene velike mine, da se v potrebi razstrelj utrdbo.

Berolin, 23. okt. Iz Peterburga poročajo: Moštvo neke včeraj iz Port Arturja v Cifu dospelo džunke poroča, da je bilo v zadnjih šestih dneh obstreljevanje trdnjave silneje ter da traja nepretrgoma tudi po noči. — V mestu je razrušenih mnogo poslopij; glavna sila oblegovane armade je koncentrirana pri Ljkatunu severno od trdnjave.

V Cifu živi 2000 Japoncev, ki se tam tako vedajo, kakor da bi bila luka že japonska. Ladje v Cifu in Vejhejvej so neprestano v zvezi z japonsko blokadno eskadro pred Port Arturjem.

London, 24. okt. Reuterjev urad poroča iz Cifa: Japonci so napadli zunanje utrdbe ob Erdunšanu ter po 4 urnem boju zavzeli nekaj ruskih utrdb na manjših gričih. Tu mislijo, da se kmalu prične splošni napad.

Do kedaj se bo držal Port Artur?

Peterburg, 23. okt. Zadnja poročila iz Port Arturja zagotavljajo, da se more

trdnjava držati do prihoda baltiškega brodogoja, katero se pričakuje čez tri mesce in pol.

Iz Vladivostoka.

Peterburg, 23. okt. Vojno sodišče v Vladivostoku je v zadevi angleškega parnika »Allanton« rassodilo, da se ladja vrne lastnikom. Ta koncesija je tu neprijetno iznenadila.

Rusi v severni Koreji. — Vladivostok.

London, 22. oktobra. »Daily Telegraph« je izvedel iz Šoula od svojega poročevalca, ki je prepotoval usurski okraj, da niso bregovi reke Tumen utrjeni. Na dveh mestih so zgradili Rusi mestove. Vladivostoška garnizija ni baje zelo ojačena, toda ista se zelo bavi s utrjevanjem mesta, pri čemur se kot delavci največ porabljajo Korejci; težko je ceniti rusko moč v severovzhodni Koreji, ker so čete v vednem gibanju. Pri Posjetskem zalivu so strelci, pionirji, pehotni in konjeniški oddelki, ki dobivajo ojačenja. Med Puktenom in mejo je baje napravljena brzojavna zveza. Dala pri železnici med Šoulom in Fuzanom napredujejo.

Ruska mobilizacija.

Peterburg, 22. oktobra. Glede mobilizacije in sestavljanja nekkih četnih oddelkov v varšavskem, vilnskem in moskovskem vojaškem okraju in v svrhu spopolnitve rezervnih bataljonov sibirskega vojaškega okraja odreduje carski ukaz sklicanje rezervistov v 120 okrožnih gubernijah, pripadajočih k vojaškim okrajem Varšava, Vilna, Kijev, Moskva in Odesa.

Ruske izgube.

Tokio, 24. okt. Maršal Ojama poroča: Skupno število vseh mrtvih Rusov, ki smo jih našli po bojih ob reki Hunho, znaša 13.333. (!)

Japonci v Posjetskem zalivu.

Berolin, 24. okt. »Berl. Tageblatt« poroča iz Peterburga: V zaliv Posjet je došlo več japonskih torpedovk. Večjaponskih ogleduhov je ujetih. Rusi se boje, da se ne bi Japonci izkrcali.

Zima v Sibiriji.

Za Bajkalskim jezerom je že zima. Dne 19. oktobra je začel padati sneg in je na jezeru padel toplomer na — 14° R. Parniki so šli že v zimska pristanišča, in promet se vrši le še po železnici.

Japonska proklamacija v Koreji.

London, 22. okt. Da bi potolažil ogorčenost Korejcev proti Japoncem, je dal mikado plakirati v Šoulu proklamacijo, v kateri se bere sledeči odstavek: »Koreja ostane neodvisna država in bo imela ista vladarska prava, kakor Japonska, dasi je zdaj pod japonsko nadoblastjo. Da se dokaže odkritosrčna želja po prijateljskem razmerju obeh držav, pozivata se obe strani, da si v težkem vojnem stanju ne delata med seboj nobenih težav. Naši vojaki in uradniki naj varujejo korejske običaje in postave. Z obojestransko strpnostjo se naj ohrani prijateljska vez obeh narodov do definitivnega konca vojste, ki naj Korejcem prinese mirnejšo in srečnejšo bodočnost.«

Baltiško brodogje.

London, 24. okt. Londonsko časopisje je ogorčeno zaradi groznega dogodka z angleškimi ribiški parniki. Rusko baltiško brodogje je nanje streljalo pol ure. — Admiral Fremantle pravi v »Daily Chronicle«, da je to izreden slučaj, pri katerem bo morala angleška vlada nastopiti nad vse strogo. Po njegovem mnenju mora Angleška takoj napovedati Rusiji vojsko, ako to zadevo takoj ne pojasni. Če se ne bo Rusija takoj opravičila, naj vlada odpokliče angleškega poslanika v Peterburgu. »Daily News« poroča, da je Sazorov opozoril Ruse, da nameravajo Japonci napasti rusko baltiško brodogje s torpedi v Severnem morju Rusi so bili mnenja, da so bile ribiške ladje japonske torpedovke.

London, 24. okt. Baltiško brodogje se je peljalo mimo otoka Wight. V nedeljo so Rusi preiskali neko trgovsko ladjo.

Zasedanje deželnih zborov.

V koroskem deželnem zboru je poročal poslanec dr. A. Lemisch o deželni zavarovalnici proti požarom. Predlagal je, naj deželni zbor iz deželnega zaklada pokrije v letu 1903 narasli primanjkljaj 25.133 K; za leto 1905. se dovoli 25.000 K deželne podpore in deželni odbor se pooblasti, da stavi za zavarovalnico tudi v proračunih za nadaljna tri leta svoto 25.000 kron. Predlog je bil sprejet. Na predlog poslanca dr. Steinwenderja je deželni zbor odklonil prošnjo »Koroske učiteljske zveze« za zvišanje petletne, a obenem naročil deželnemu odboru vršiti poizvedbo o zvišanju učiteljskih plač. Poslanec Grafenauer je utemeljeval predlog o preložitvi ceste iz Mižie v Ljubuče in iz Tružnje v St. Marjeto. Predlog o preložitvi ce-

ste iz Mižie v Ljubuče so odkazali stavbenemu odseku, a odklonili predlog o preložitvi ceste iz Tružnje v St. Marjeto.

V včerajnji seji gališkega deželnega zbora je deželni maršal grof Baden govoril o zslugah umrlega načelnika poljskega kluba, viteza Jaworskega. Rekel je o pokojniku, da je bil voditelj, katerega so častili pristaši, a spoštovali nasprotniki. V znak žalosti so zaključili sejo.

V soboto so zaključili zasedanje šlezjskega deželnega zbora. — Nemška večina je odklonila predlog Poljakov, naj deželni odbor proučuje vprašanje o dopisovanju s slovanskimi občinami. Deželnemu odboru so naročili predložiti v prihodnjem zasedanju predloge o volivni izpremembi. Ob tej priliki je izjavil poslanec Hampel, da ti Šlezija izgubila nemški značaj, ako bi se uvedlo splošno volivno pravo.

Jaworski †

Kakor smo že omenili, je včeraj dopoldne nenadoma vesled srčne kapi umrl znani poljski politik Aoolinar vitez Jaworski. Rojen je bil l. 1825. ter l. 1846. kot pravnik stopil v državno službo. V gališkem dež. zboru je bil od l. 1870. kot zastopnik veleposestva; v državni zbor je bil prvič izvoljen l. 1873. Več let je bil grofa Grocholškega namestnik v poljskem klubu, od 10. dec. 1888. pa predsednik. Posebno pozornost je vzbudil s svojim govorom 14. maja 1890. v drž. zboru proti birokraciji v Galiciji. L. 1891. je v Zlogovnu na shodu izjavil, da bi šli Poljaki z liberalnimi Nemci, a teh volivni program kaže, da se niso ničesa naučili. Dne 1. avg. 1891. je postal tajni svetnik. V oktobru 1893. je Jaworski pritegnil svoj klub v koalicio proti Taafteju. Dne 12. nov. 1893. je bil imenovan v koalicijskem kabinetu ministrom za Galicijo. Jaworski je bil veteran avstrijskega parlamenta; marsikateri važni dogodki so v zvezi z njegovim imenom. Galicija se ima njemu za mnogo zahvaliti.

Čehi in obstrukcija.

Poročali smo po »Reformi«, da bodo Čehi v državnem zboru izločili iz obstrukcije proračun in predlog o podporah. Nasproti temu pišejo »Narodni Listy«, da imajo mladočeški poslanci, kar se tiče taktike, proste roke. O tem, da bi Čehi opustili obstrukcijo, ni govora. Predloge o podporah Čehi niso nikdar obstruirali. Ni misliti, da bi Čehi ne obstruirali proračuna. Sploh je pa vsako ugibanje o taktiki Čehov v državnem zboru odveč.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Predsednik italijanskega kluba v državnem zboru baron Malfatti in posl. Tambosi sta brzojavila naučnemu ministru, da protestujeta, ker so na vseučilišču v Inomostu ustavili italijanska predavanja. »Seculo« objavlja pogovor njenega dunajskega sodravnika z ministrskim predsednikom o italijanski fakulteti v Inomostu. Minister se je britko pritoževal, da Italijani nasprotujejo vladi, dasi jim gre tako na roke. Rekel je, naj bodo ital. dijaki mirni, potrpežljivi in bolj udani državi, kakor doslej. Minister je izrazil upanje, da se v Inomostu ne ponove nemiri.

Društvo »Patria« je imelo v nedeljo v Trstu shod, na katerem so bili tudi poslanci Hortis, Basevi in Mazzorana. Izjavili so, da je vlada brezovirna, ker morajo italijanski dijaki pohajati vseučilišče v Inomostu. Kršenje ustavnih zakonskih določil je, ker se ne ustanovi italijanskega vseučilišča v Trstu. Shod je pozval italijanske poslance in dijake, italijansko časopisje, društva, občine in volivce, vztrajati v boju za italijansko vseučilišče.

Raprava o trgovinski pogodbi z Nemčijo.

Avstro ogrski poslanik v Berlinu, grof Szügeny, je prišel v Budimpešto. V Berlinu so se vršila med njim in nemškim državnim kanclerjem grofom Bülowom večkrat posvetovanja o prihodaji trgovinski pogodbi med Nemčijo in našo državo. Na Dunaju se je posvetoval z ministrom za vnanje stvari grofom Goluchovskim in s ministrskim predsednikom Köberjem. V Budimpešti se je posvetoval s Tizzo in z grofom Khuen Hederervajem. V Berlinu upajo, da bo mogoče glede trgovinske pogodbe z našo državo pospešiti pogajanja.

Poslanec dr. Pacak o položaju.

Dr. Pacak je v nedeljo v Časlavu poročal o polčzaju v češkem deželnem in državnem zboru. Rekel je, da so bili Čehi pripravljene kar mogoče storiti, da bi se bila v deželnem zboru omogočila razprava o podporah, a svojega političnega priprisanja niso mogli prodati. Kar se tiče obstrukcije v državnem zboru, bo ta odvisna od sklepa vseh čeških poslancev. Končno je izjavil, da niso resnične vesti dunajskih, graških in poljskih listov o izpremenjenem položaju. Čehi stoje na istem stajšču kakor koncem zadnjega državnozborkega zasedanja.

Zadeva dalmatinskega ces. namestnika.

Graf Capoga, edini poslanec, ki je nastopil proti dalmatinskemu ces. namestniku baronu Handlu, je dobil od svojih volivcev poziv, naj se odpove poslanstvu, kakor tudi predsedništvu trgovske zbornice v Dubrovniku.

Kakor se poroča iz Zadra, so dobili dalmatinski poslanci obvestilo, da bo vlada odpoklicala Dalmatincev nepriljubljenega namestnika. Pravijo, da bo za namestnika najbrže imenovan kak general. Trdijo, da bo po odpoklicanju Handla za dalmatinskega namestnika najbrže imenovan general Cybulka v Pragi.

Češke šole na Dunaju.

Državno sodišče je včeraj razglasilo razsodbo o ustanovitvi čeških ljudskih šol na Dunaju, oziroma na Niže Avstrijskem. Razsodba pravi, da občine na Niže Avstrijskem niso dolžne ustanavljati čeških ljudskih šol. Nemški nacionalni dijaki odobravajo, nekdo zakliče: To je pravica v Avstriji. Predsednik dr. Steinbach je zahteval, naj se občinstvo vede mirno. Državno sodišče je utemeljevalo svojo razsodbo s tem, da Čahi na Niže Avstrijskem ne tvorijo samostojne druge narodnosti, vsled česar češčina ni drugi deželni jezik.

Zopet napad v Rusiji.

V Bjastoku na Ruskem je 19 t. m. prišel v policijsko pisarno 20 let star mož, oblečen v delavsko obleko in je vrgel v sobo bombo. Sterilec je obležal mrtev, trije uradniki in dve civilni osebi sta bili težko in en uradnik lahko ranjen. Pisarna in sosedne hiše so poškodovane.

Položaj na Kitajskem

je nad vse resen. „Daily Telegraph“ poroča iz Pekina, da na Kitajskem sedaj bolj vre, kakor l. 1900. Sovraštvo proti tujcem netiljo organizovana tajna društva.

Shod liberalcev v Srbiji.

V nedeljo so imeli v Belgradu liberalci shod, na katerem je bilo kakih 3000 oseb. Na predlog poslanca Ribarca so sklenili ustanoviti narodno stranko. Po shodu so zborovalci priredili kralju na čast ovacijo. Kralj se je množici zahvalil z mostovžja.

Kreta in Grki.

Krečanski nadkomisar princ Juri je govoril v Kodažu z nekim časnikašem. O rešitvi krečanskega vprašanja je izjavil: Jas kakor tudi prebivalci Krete smo trdno prepričani, da se bo morala Kreta združiti z Grško. Mogoče je, da velevlasti ne bodo dovolile združitve, a vprašanje je, če bo s tem zadovoljno prebivalstvo na Kreti. Po mojem mnenju je edino pravično in najboljšo sredstvo za vzdržanje miru in reda na Kreti, da se združi z Grško.

Francija in Vatikan.

Pariški »Gaulois« javlja, da je papež imenoval posebno komisijo, obstoječo iz kardinalov Rampola, Ferrata, Segni in Di Pietro, ki ima nalog proučevati francosko cerkveno vprašanje ter predlagati primerna sredstva, da se sedanje težave odstranijo.

Štajerske novice.

Šlov. katol. akademsko društvo »Zarja« v Gradcu si je izvolilo na I rednem občnem zboru v simeksem tednu 1904/1905 sledeči odbor: Predsednik cand. iur. Lovro Pogachnik, podpredsednik stud. phil. Valentin Rožič, tajnik stud. phil. Fran Kotnik, blagajnik stud. phil. Karol Dermastia, gospodar cand. phil. Jože Koletič.

Š Pobj. V četrtke zvečer sta se v Celju v gostini pri »Jelenu« sprla petjujoci krojaški pomočnik Viljem Körber in pa pisar okr. glavarstva Lipuš. Körber je v veži, kjer je Lipuš pričakal, zadal temu več udarcev z nekim trdim predmetom in je pretil z nožem. Da se ga ubrani, je tudi Lipuš potegnil nož in je večkrat proti Körberju krepko zamahnil. Zadel ga je na roko in v prsi, toda tako nevarno, da so morali Körberja odpeljati v bolnišnico. Lipuš so pa takoj zaprli in izročili okrožnemu sodišču v preiskavo. Tukaj se je kmalu dognalo, da je Lipuš ravnal v silobranu in da je k večjemu silobran prekorajčil, zato so ga v soboto izpustili iz zapore.

Š Nesreča. Matevž Fajs, ki je pri g. Petru Majdiču v Spodnji Hudinji kot voznik uslužben, je minulo sredo naložil na kolo-dvoru v Celju okoli 26 meterskih stotov na voz. Ko je bil z nalaganjem gotov, je sedel vrh vreč na voz ter pognal konje. V tem pa pride uradnik iz skladišča ter mu hoče izročiti vožni list, kojega je bil Fajs pozabil seboj vzet. Ker ni hotel Fajs stopiti z voza, se je z vrha vreč nagnil, da bi dosegel uradnikovo roko z vožnim listom. Pri tem se je prenagnil in padel ravno pod voz, ki se ni dal več ustaviti, nego mu je šel ravno preko

prsi. Smrtno nevarno ranjenega so Fajs prenesli v celoko bolnišnico.

Š Gomila pri Središču. Bratva se je letos pri nas začela nekoliko dni hitreje, kakor navadno. To je povzročilo deževno vreme. Gospodarji, ki so vsled drugih opravkov morali delo po goricah odložiti, ne žalujejo, ker trsu prijetni solnčni dnevi so kapljici povečali dobroto. Mošna tehtnica kaže 18 stopinj stadkorja.

Š Strobojaves pri Ljutomeru. Če si pred četrdesetletjem hotel priti na Razkrižje in dalje v Strigovo, moral si iti po poti med košatim hrastjem. Danes o lepi šumi ni duha ne sluha. Dotično torišče je sedaj ravno polje, rodovitne njive. Bivši leg in sedanje polje je last graščaka. Isti je za obdelovanje posestva poklical svoje rojake Furlane. In če vidiš vozove tukajšnjih »kolonov«, lahko misliš, da si med Furlanci, vsaj poročevalce se ob pogledu na njihova, pri nas nenavadna »kola« v duhu preseli na grob sv. Mohorja in Fortunata v Ogledju, koder je na nepregledni tamošnji ravnici gledal priprege »kolonov«, ki delajo za bogatne. To pa spominja na sosednjo Italijo, kjer je kmet prišel ob svojo samostalnost, propadel, postal delavec bogatemu gospodu. Tik krčevine ima omenjena vas precej velik del zemljišča, ki velja za občinski pašnik. Tu stoji še posamično nekateri hrasti, ki spominjajo na stare čase. A tudi tem »za sebnikom« sekira jemlje življenje. S daj, ko poročevalce to vratice piše, leži na pašniku nekoliko plovov, ki čakajo na novo službo pri gospodarstvu.

Š Napad na hotelirja v Gradcu. V nedeljo je neki 35-letni mož napadel hotelirja Leitnerja pri »Južnem kolodvoru« v Gradcu. Izvabil ga je v svojo sobo in mu dal štati neko pismo. Med tem ko je hotelir čital pismo, ga je pa potnik udaril s kamnom po glavi. Leitner je sbežal. Vratarju se je posrečilo, da je prijel napadovca. Sterilec ni hotel policiji povedati svojega imena.

Š Prošnja. Dne 1. febr. 1903 se je ustanovilo »Podporno društvo za ubožne šolske otroke Franc Jožefove šole v Ljutomeru«. Namen tega društva je: podpirati ubožne učence in učenke Franc Jožefove šole v Ljutomeru v prvi vrsti z učnimi sredstvi (knjigami, zvezki, pisalnimi, risalnimi in ročnodelnimi potrebščinami), v drugi vrsti pa tudi po potrebi z obleko, obualom in s toplo hrano v zimskem času. Sredstva v dosego tega namena so: a) letni doneski rednih in podpornih članov, b) darila šolskih prijateljev in dobrotnikov, c) prispevki krajnega šolskega fonda in drugih korporacij, d) prireditve tombol, gledaliških predstav in veselje v korist ubožnih šolskih otrok, e) nabiranje učnih sredstev, obleke, obualov in jestvin. Člani so: a) ustanovitelji, ki plačajo vsaj 20 K na enkrat v društveno blagajnico; b) redni člani, ki plačajo vsakoletni donesek 2 K in c) podporni člani, ki plačajo vsakoletni donesek pod 2 K, a ne manj ko 40 v. Redni in podporni člani znajo biti nad 14 let stare osebe obojega spola in vsakega stanu. Z ozirom na veliko važnost tega društva, ki vrši glede na sedanje šolske razmere v Ljutomeru velevažno nalogo, se obrača odbor do vseh mladino in rodoljubov, do raznih denarnih zavodov in zasebnikov, sploh do vseh krogov in poedincev, ki jim je pri srcu prospeh Franc Jožefove šole kakor tudi duševni in telesni razvoj ubožnih šolskih otrok, z iskreno prošnjo, naj pristopijo k »Podpornemu društvu« kot člani, naj mu priskočijo na pomoč s prispevki in darovi pa tudi z nabiranjem darov in prispevkov v krogu prijateljev in znancev; naj bi se pa tega za našo šolo važnega in prepotrebnega društva spominjali tudi vsi ljutomerski rojaki, ki so bili kdaj učenci ljutomerske šole in se nahajajo zdaj v primernih službah ali v ugodnih gmotnih razmerah. Društvu je do zdaj pristopilo 10 ustanoviteljev in 40 pravih članov; zraven teh šteje še mnogo drugih podpornikov. — Za odbor: Janez E. v. Robič, načelnik.

Jeseniške novice.

Vse molči. Baron Hein molči, uradni korespondenčni urad molči, »Laibacher Zeitung« molči, »Grazer Tagbl.« molči, državno pravdnništvo molči. In vendar so vsi ti zagnali velik krik, ko so »baje« Slovenci streljali v nemško kuzino; po vsem svetu so razvpili Slovence za divjake in suroveže. Ko pa je v nedeljo, dne 9. oktobra, hajlovce mladoletni sinček kantinerja Paara na Savi v kantini ustrelil z revolverjem na slovenskega mladeniča, je vse tiho. Tako je na Kranjskem. In Nemci še trdijo, da se jim pri nas hudo godi.

Bilo je tako-le: Slovenski mladenič pride v kantino ter navzoče pozdravi prijazno: »Dober vočer!« Tedaj pa zavpijejo hajlovci »heil« in zdravnik Wolf zahteva, da mora tudi on zaklicati »heil«. Slovenski mladenič ga noče ubogati, Wolf ga nato hoče izriniti skozi vrata ven, a mladenič ga

poži za uho, da se vitez Wolf zvali po tleh. Kantiner Paar plane s pasjim bičem na pomoč Wolfa, a dobi istotako krepko zaušnico. Ateju na pomoč akoči šestnajstletni sinček, mladi Paar, z revolverjem. Napadenemu mladeniču je žignila kroglija mimo glave, in potegnil jo je iz brloga, ker ni bil varen svojega življenja.

Kri mora zavreti še tako mirnemu človeku, ko vidi, kaj vse smejo Nemci na Kranjskem. Še dosedaj ni nobene preiskave v ti zadevi. Pričakujemo torej da bodo pristojne oblasti storile svojo dolžnost ter preiskale, koliko je resnice, kar se govori po Jesenicah o tem nasilstvu silovitega Paara.

Paar je rodom koroški Slovenec; tudi žena, ki je pred letom umrla, je bila Slovenka. Sam najrajši nemško govori, otroci pa slovenski ne znajo ali nočejo govoriti. Ravno sin njegov, ki je napadel z revolverjem Slovenca, je strasten hajlovce. Ime napadane Slovenca in imena priš, ki bodo pod prisego izpovedale, da se je vse tako vršilo, se izvedo od g. učitelja Fabina na Jesenicah.

»Jeseniška Straža«. »Slov. Narod« od četrtka je prinesel tole novico: »Z Jesenic nam poročajo, da nameravajo tamčnji rodoljubi izdajati tednik »Jeseniška Straža«. List bode zastopal strogo narodne interese Jesenic in sploh gorenje Gorenjske. Veselo vest pozdravljamo iskreno, ker vemo ceniti pomen in važnost podjetja za slovensko stvar. Del slovenskega ozemlja, ki mu bo namenjen novi tednik, je od narodne politike tako zanemarjen, da je v vedno rastoči nevarnosti pred močnim in brezobzirnim sovražnikom. Zato naj vsak rodoljub novemu podjetju nudi tisto podporo, ki jo zasluži. Na delo in na pomoč!»

Kaj mi pravimo na to novico? Samo to: Na straži bomo stali. Liberalna slovenska nemška zveza še obstoji. Dokler obstoji, moramo biti jako oprezni, kadar napredna stranka poizkuša stopiti v dotiko z ljudstvom v krajih, kjer pripada ogromna večina katol.-narodni stranki. Torej pozor!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. oktobra.

Otročja politika. »Slov. Narod« je postal že otročji. Liberalna pamet se strašno hitro stara. V soboto jadikuje, da dobiva slovenski narod »novega zastavonosca«, ki ni nihče drugi, nego dr. Ivan Susteršič. To je po »Narodovih« besedah »dokaz narodne in moralne dekadence slovenskega izobraženstva«. Zato pa zmerja »Slov. Narod« svoje lastne pristaše, da »ne vidijo dlje kot na dno svoje sklede«, da so »politični naivneži, ki jih omami vsaka fraza, ki mislijo, da so že kaj storili za narod, če po gostilnah vpijejo o svojem slovenskem rodoljubju«. Tako zmerja v onemogli jezi liberalni vodja svoje lastne pristaše, ker zapuščajo potaplajočo se ladjo nekdanj radikalnih narodnjakov, sedanjih ponižnih služabnikov nemške zveze. Na ta način hočejo potegniti zopet nazaj v stari tir svoje bivše udane pristaše, katerim so dogodki v deželni zbornici odprli oči. Samo en argument imajo še, češ: klerikalci so ravno taki, kakor mi. V tem smislu piše glasilo Tavčar-Schwagel Heinovo:

»Lani meseca aprila je imel dr. Susteršič v »Katoliškem domu« shod. Uvidevši, da z direktnim bojem in z očitno obstrukcijo ne premaga narodno-napredne stranke, je dogovorno s ljubljanskim škofom poskusil, približati se nemški stranki in jo pridobiti za kompromis s klerikalci. V ta namen je škof izdal poseben pastirski list na kranjske Nemce. V tem pastirskem listu jim je s primerno sramežljivostjo razodel svojo ljubezen in jih vabil naj gredo s klerikalci v lopo. Te iste strune je ubiral tudi dr. Susteršič na ročenem shodu v »Katoliškem domu«. Ponujal se je Nemcem, kakor se v velikih mestih na uličnih vogalih ponujajo gotove dame. Obetal jim je vse, kar bi le mogli pozeleti. Obetal šole, obetal dvojezične napise, obetal popolno in neutensjeno »pravičnost«.

Vsakdo, ki je količkaj sledil dogodkom, mora vedeti, da to ni res. Če je pisal ljubljanski škof Nemcem pastirski list, v katerem jih gvari pred gibanjem »Los von Rom«, je storil vendar le svojo dolžnost kot škof. Ali naj škof samo Slovence odvrča od nevere, Nemcem pa naj bo vse dovoljeno? Vera je ista za Slovence in za Nemce, in zato mora škof tudi obem govoriti. Kar se tiče dr. Susteršiča, nima on s takim strogo verskim pastirskim listom nobene zveze. S celega zlagano je pa, kar piše »Narod« o shodu lanskega aprila. Dr. Susteršič se ni prav nič Nemcem ponujal; če je naglašal pravičnost, je s tem vendar

prav storil. Kaj pa hočemo drugega, kakor pravičnost? Saj se Slovenci vedno borimo edino le za pravičnost! To je ravno glavna točka, za katero se gre v vsem boju, da dosežemo Slovenci pravice, ki nam gredo po našem številu. S takimi otročarijami paš liberalna stranka ne bo zakrila dejstva, da je ona izdala slovenski narod in je ponižna dekla Nemcev!

Izdajstvo se nadaljuje. Liberalna stranka leze vedno bolj nazaj pod Schweglov podplat. »Slov. Narod« igra zdaj vlogo pastirja, ki žene nazaj na cesto liberalne pure, katere so ušle v stran. Zidaj se že upa pisati glasilo liberalcev:

»Ko bi bilo katoliško narodni stranki do izboljšanja učiteljskih plašč, bi gotovo takih dvoreznih predlogov ne sprejemala in takisto bi slednja ne stavila tako otročje naivnih predlogov v kranjskem deželnem zboru, kakor jih je stavila glede tepenega kadetka ter s tem ne zadržavala rednega funkcioniranja deželnega zbora. Kranjska klerikalna stranka dobro ve, da se s takimi abotnimi nujnimi predlogi, kakršna sta bila ravno onadva o streljanju v kasino in o klofutanju mlečnozobega kadetka, ne bo pomagano ne slovenski narodnosti, ne učitelstvu.«

Torej glejte in strmite! Liberalci so v zbornici soglasno glasovali za predlog, katerega zdaj v »Narodu« imenujejo »otročje naivnega« in »abotnega«! Prav je imela »Tagespost«, ko je izgovarjala liberalce, češ, da s o tako glasovali samo prisiljeni od ogorčene množice. Zdaj se že vsi zopet pod Schweglovim podlatom. Izdajstvo se nadaljuje!

Lakaj! Dr. Tavčar se še vedno zaganja v deželnozoborsko galerijo. Vse svoje stremljenje osredotočuje v tam, kako bi baronu Heinu boljše snažil čevlje in Sreglju frak. Vedno bolj se kaže, da ima narodno-napredna stranka za voditelja Heinovega lakaja! Ker to sedaj vsakdo ve, pričakujemo, da pripelje baron Hein v prihodnjo sejo deželnega zbora dr. Tavčarja v uniformi svojih lakajev!

K slavnosti »Katoliškega društva za delavke« v Ljubljani je došla še naslednja brzokavka: Katoliškim delavkam, sestricam, pozdrav. — Dakliška zveza Sv. Anton v Slov. goricah.

Proti delavkam. »Narod« se mora včeraj norčevati tudi iz delavske slavnosti. Pravi, da so pri tej slavnosti »delali duhovniki kšeft« in »iskoriščali delavke«. Jezi se nad velikim sprevedom in zlasti zato, da se je dobilo dovoljenje za ta shod »vredi napredne Ljubljane«. Ta umazana klika bi najrajše videla, da bi se delavski shodi prepovedovali. Tako daleč pa še nismo! Slednjič pravi, da se meščanstvo sramuje družba delavcev in delavk. Pošteno meščanstvo se paš ne sramuje poštene delavske družbe in je tudi prišlo na Staro strelišče v kolikor je sploh v natlaženih prostorih moglo dobiti prostora. A to pa vemo, da bi se vsak pošten delavec in vsaka poštena delavka sramovala družbe liberalnih »Narodovcev«. »Narod« tudi glede te slavnosti igra za stopnika nemške kulture, katero jezi, da so vrle delavke pri slavnosti tudi tako odlično pokazale svoje slovenstvo.

Pesnik Simon Gregorčič, ki je 15. t. m. dovršil šestdeseto leto svoje starosti, bode 28. t. m. praznoval 60. svoj god. Tem povodom mu hočejo častilci in prijatelji njegovi izkazati svojo ljubezen in spoštovanje. Dne 27. t. m. ob 11. uri dopoldne se zberó v župništvu sv. Ignacija, Gosposke ulice št. 4 v Gorici, da gredo godovniku in corpore čestitat. Opoldne potem bode skupen obed pri »Zvezdi«. Kdor se misli udeležiti, naj to takoj naznani preč. g. kanoniku dr. Fr. Sedeju ali č. g. J. Kokošarju.

Osebnosti. Davčna adjunkta gg. Ed. Vencajz in Rudolf Klanača so imenovani za davčne kontrolorje. Rač. podčastnik g. Filip Slavič in prov. davčni adjunkt g. Karol Šiška sta imenovana za davčna adjunkta, davčni praktikant g. I. Cirkpa za prov. davčnega adjunkta.

Napaden orožnik. Sodišče je obšodilo sinove posestnika Hibernika iz Briš Franceta na 18 Lovrenca na 4 in Antona na 2 meseca težke ječe, ker so v Polhovem Gradcu orožniškega postajevodca, ki je aretiral Franceta Hibernika, napadli in mu vzeli puško. France Hibernik je prinesel orožnikovo puško v Ljubljano, kjer je bil prijat.

— **Nesreče** V Primorskem pri Kranju je konj posestnika Mihaela Brezarja tako sunil, da mu je zlomil nogo. — Pri Kavčičevi stavbi pri Devici Mariji v Polju je sidar Jakob Sarc padel s prvega nadstropja in si zlomil roko.

— **Za volilno pravico** so priredili zagrebški socialisti v nedeljo demonstracijo.

— **Dopolnilne volitve v hrvaški sabor** bodo v kratkem v ivaneškem okraju in v biškepskem okraju. Čista stranka prava bo v prvem okraju kandidirala gosp. Ivana Zatluka, v drugem pa č. g. župnika Jurija Tomca.

— **Vinska letina v Dalmaciji** se je letos, kakor javljajo dalmatinski listi, sploh dobro obnesla. Tudi cene so prilično dobre. Prodaja se hektoliter vina po 30, 32, 34 in 35 kron.

— **Obesila se je** pri Sv. Duhu pri Skofji Loki 50 let stara posestnica Marija Hartman.

— **Stavka osmošolcev.** Osmošolci goriške gimnazije so včeraj proti učitelju zgodovine dr. Durstu demonstrirali in za pustili šole.

— **Nevarno je obolel,** kakor poročča graška »Tagespost« 83 let stari knez Hugo Windischgrätz na svojem gradu pri Planini.

— **Umrli je v Čadežu** pri Krškem g. Ferdinand Freudl, žel. uradnik v pok., star 74 let.

— **K defraudaciji v Trstu.** Pred dvema mesecema sta v Trstu ponesverila neki hišni upravitelj Galligarih in sodni kancelijski asistent Marinoglia 247.000 K ter ušla na Korfu. Sedaj se je pa Marmoglia vrnil ter prijavil sodniji.

— **Postajališče Vojski Dol** med Brotnicami in Mihaniči na progi Glavska-Zelenika južnodalmatinskih državnih železnic je bilo otvoreno dne 16. t. m.

— **Snežni čevlji** se morejo vsled odloka želez. ministarstva oddajati kot prtljaga na vseh prečih drž. železnic v lokalnem prometu. Od para snežnih čevljev (ski) se plača 20 vinarjev. V osebne vozove se taki čevlji ne smejo sprejemati.

— **Nadziranje orožniških postaj.** Bodoči mesec pride nadzirat orožniške postaje po Primorskem generalni inšpektor orožništva, generalmajor Döllner pl. Wolfram s berrg.

Ljubljanske novice.

Javno predavanje. Danes ob pol 8. uri v prostorih »Krščansko-socialne zveze«. Govori dr. Lampe o gibanju »Los von Rom«.

Zaprta pot. Južna železnica je danes ustavila običajni promet na pešpoti ob »Bleiweisovem ringu« z Dunajske ceste do ceste na Rudolfovo železnico.

Naporno delovanje rešilne postaje. Rešilna postaja »Ognjegašnega društva« je včeraj poslovala v osmih slučajih.

Mednarodna panorama kaže ta teden umetnine iz cerkve sv. Petra v Rimu. Krasni kipi, dragoceni nagrobni spomeniki te veličastne zgradbe pač zaslužijo, da si jih vsakdo ogleda.

Nova zaloga piva. Pivovarna Góssu namerava v Sp. Siški napraviti večje skladišče za pivo. Kupila je že v ta namen del travnika na križišču Franc Jožefove in Kolodvorske ceste do gospe Favaj.

Napad na mitniškega nadzornika. Mitniški nadzornik Jos. Lotrič je včeraj popoldne v službenih zadevah izpraševal paznika Rudolfa Miklavčiča, ki je stal na straži ob Bleiweisovem parku. Miklavčič je pričel nadzornika zmerjati ter ga je slednjič oklital in z dežnikom udaril, nakar mu je vrgel službeno čepico v obraz in zapustil svoje mesto.

Divji vol. Posestnika Franceta Pozarškega vol je v hlevu sinci dve leti starega junca tako sunil s svojimi rogovi, da je žival padla in poginila. Junec je bil vreden 300 kron.

Nesreča. Kavčičev trgovski vajenec je prišel v Kolizejskih ulicah pod voz. Vajencu se voz zdrobil nogo.

Tridnevnik v čast Brezmadežni se bo obhajala pri oo. jezuitih (v kapeli sv. Jožefa) počenši od prihodnjega četrtega večer. Vsak dan bo zvečer pridiga in sicer v četrtek, petek in soboto ob pol 6. uri, v nedeljo pa ob 5. uri. Zjutraj bodo sv. maše od 5. do 7., slovesna v nedeljo ob 8. uri. Lahko se prejmejo sv. zakramenti pri tej priložnosti tudi za sveto leto. V nedeljo je popoln odpustek zavoljo praznika sv. Alfonza Rodriga.

Koncert »Društvene gode« vrši se jutri zvečer v restavracijskih prostorih hotela »Ilirija«, Kolodvorske ulice. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 30 v.

Zabavni večer. Slov. plan. društvo priredi dne 26. t. m. v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani zabavni večer, na katerem bo predaval gosp. ravnatelj Ivan Subić o Vesuvu. Zanimivi predmet predavanja bode gotovo privabil mnogo občinstva na ta zabavni večer. Vstop imajo člani »Slov. plan. društva« in vpeljani gosti. Začetek ob 8. uri.

Iz brzojavk.

Dunaj, 24. okt. Cesar je imenoval nadvojvodo Otona za gen. inšpektorja kavalarije. Is tega sklepajo, da je nadvojvoda že ozdravel.

Lvov, 24. okt. Pogreb viteza pl. Jaworskega bo najbrže v četrtek v Ostrowczyku.

Lvov, 24. okt. V dež. zboru je bilo danes slišati, da naj se mandat Jaworskega ponudi bivšemu minist. predsedniku Kazimiru Badenju, ki naj bi potem prevzel tudi vodstvo poljskega kluba.

Budimpešta, 24. okt. Zbornica nadaljuje razpravo o italijanskem trgovinskem provizoriju.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Bivši srbski minist. predsednik v ječi. Kasacijsko sodišče v Belemgradu je potrdilo obsodbo s katero je bil bivši ministrski predsednik kralja Aleksandra dr. Petronjevič radi ponesverjenja obsojen v 18mesečno ječo. — Prenehal je izhajati list »Deutsches Tagblatt«, ki je bil prej »Ostdeutsches Rundschau«. — Državni pravdnik na begu. Iz Budimpešte poročajo, da je drž. sodišče potrdilo razsodbo, s katero je bil drž. pravdnik dr. Kolman Soos obsojen na tri leta ječe, ker se je pustil podkupovati. Soos ni bil zaprt in je pred to razsodbo porabil priliko, da je pobegnil v Ameriko. — Pri defraudantu Tausigu so našli le 13.000 frankov in 7000 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

London, 25. okt. Neka vest pripoveduje, da je od baltiškega brodovja ostala pri Hullu na licu nesreče z ribiškiimi ladjami ena ladja, ki je spravila na svoj krov vse ranjene ribiče ter jih spravila na Nemško. Ostalo brodovje je odplulo dalje.

London, 25. okt. Ribiška ladja »Sedift« javlja, da so se našle razun ene vae ribiške ladje, za katere so mislili, da so izgubljene.

London, 25. oktobra. Včeraj se je vrnil ruski poslanik iz dopuste. Na kolodvoru ga je sprejela velika množica ljudi z žvižganjem. Nekdo je hotel s palico vdreti do kočije.

London, 25. oktobra. Angleška vlada bo vse priče strogo zaskrbelo. Ribiški trdijo, da so bili tako blizu ruskemu brodovju, da bi jih bili Rusi lahko spoznali in da je imel ribiški parnik »Vren«, ki se je z vsem moštvcem potopil, svetilke kakor so predpisane. V bolnici je nad 30 ribičev.

London, 25. okt. V zadevi ruskega napada na angleške ribiške ladje je ruski poslanik v Londonu izjavil, da je to le slučaj, ki se je pomotoma zgodil in nič drugega in da je Rusija pripravljena dati zadoščenja. Angleška je poslala v Peterburg ostro noto. Rusija se je takoj brzojavnim potom oprostila, vendar listi izjavljajo, da to ne zadošča in da se mora zahtevati kaznovanje častnikov baltiškega brodovja. Cuje se, da se bo neki ruski veliki knez podal v London in da bo poveljnik ruskega baltiškega brodovja pozvan, naj odloži poveljstvo.

Kiel, 25. oktobra. Piloti, ki so vodili baltiško brodovje, pravijo, da obstoji iz 34 ladij, ki imajo silno število moštva. Nekaj jih pa še pride.

Madrid, 25. oktobra. V španskih pristaniščih Vigo in Villagarcia čakajo baltiškega brodovja za sredo tega tedna. En angleški parnik in osem nemških so že pripeljali tja 25.000 ton premoga, ki ga bodo oddali na odprtem morju.

London, 25. oktobra. Reuterjev urad javlja iz New Yorka, da ameriški listi poročajo, da vozi parobrod »Belgravia« seboj iz New Yorka v Evropo podmorske čolne, ki so namenjene za Vladivostok. Čolne bodo prepeljali v Vladivostok po železnici.

Trst, 25. oktobra. Mehanič Vincenc Basiliaco je poizkusil usmrtiti svojo ženo in ustrelil samega sebe.

Budimpešta, 25. oktobra. Stanje poslanca Ugrona, ki ga je s sekuro udaril njegov delavec, je mnogo nevarnejše, kot se je mislilo na prvi hip. V roki so, razen udarca s sekuro, rajdene bile še dve krogli. Ugrona so prenesli v bolnišnico.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 3662 m, srednji zračni tlak 736.9 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po št. l. m.	Veterni.	Nebe	Prilivni v. m. m.
24. v zveč.	739.1	11.6	sl. zah.	obl.	
7. jut.	739.1	11.0	sl. vzsvz.		0.0
2. popol.	736.9	14.4	sl. svzh.	poi. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 12.4°, norm 8.9°

Tržna poročila.

Budimpešta. Pšenica za oktober 10.02 do 10.03; za april 10.33 do 10.35. Rž za oktober 7.50 do 7.55; za april 7.85 do 7.88. Oves za okt. K 6.90 do 6.91; za april 7.20 do 7.21. Koruza za oktober — do —, za maj 7.45 do 7.46. Pšenica: ponudbe srednje: povpraševanje slabotno, mitvo. Prodaja več tisoč met. stotov., za 10 do 12 stotnik znižanja, Rž za 7 1/2, a koruza za 5 do 10 stot. znižanja. Vreme: oblačno.

Poprave šivalnih strojev

vseh sistemov se najcenejše sprjemajo in dobro izvrše. Dele šivalnih strojev, igle in strojno olje je dobiti pri Singer Co. akc. dr. za šivalne stroje Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Hotel Lloyd

V četrtek, dne 27. oktobra

KONCERT

vojaške godbe

Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 25 kr.

K mnogobrojni udeležbi vabita velepospotovanjem 1784 2-1

Josipina in Karol Počivavnik.

Po ugodni ceni sukneno blago pri

R. Miklauc

Ljubljana

Špitalske ulice št. 5.

1785 3-1

Fine pristne in kožuhovinaste Jopice in paletohi, pristni kožuhoviniški ovrtniki, gospode za mesto in razni črni ovcijim ovrtniki iz bobrovine došli in so naprodaj po Angliškem skladišču oblek Ljubljana, Mestni trg 5. Velepospotovanjem Oroslav Bernatovič.

Kdor kaj lepega in dobrega po najnižjih tovarniških cenah hoče kupiti iz konfekcije za gospode, dame in otroke za jesensko in zimsko dobo naj ne zamudi si ogledati poprej 1678 3-2 velikanske zaloge blaga v Angliškem skladišču oblek Mestni trg št. 5. Številnega obiska prosi velepospotovanjem Or. Bernatovič.

Zahvala. 1789

Dne 10. t. m. se je nešteto ljudstvo udeležilo pogreba po zamrlem gospodu Josipu Primšarju župniku v Podmelcu na Primorskem in s tem izkazalo imenovanemu rajnkemu zadno čast.

Kot sorodnika veže me dolžnost, da se tem potom vsem p. n. udeležencem spreveda najtopleje zahvalim, osobito prečastitim duhovnim gospodom, ki so ob tej priliki pokazali kako mil jim je bil zamrl. Dalje prisrčna moja zahvala gg. idrijskim pevcem, ki so tako daljavo prišli, da z ginjivim nagrobnim petjem izkažejo pokojnemu zadujo čast in naposled za isto tudi domačim gg. pevcem.

V Ljubljani, dne 22. okt. 1904.

P. Primšar.

Potri globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest o bridki izgubi našega iskreno ljubljenega nepozabnega soproga, oziroma očeta in brata, gospoda Janeza Cvajner-ja posestnika, trgovca in gostilničarja, ki je dne 24. t. m. ob 2. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, prečiden s svetimi zakramenti za umirajoče, udano v Bogu zaspal v 49. letu svoje dobe.

Pogreb predragega pokojnika bo v sredo, dne 26. t. m. ob 8. uri popoldne na župnijsko pokopališče.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

Preska, 25. okt. 1904.

1788 1-1 Žalujoča rodbina.

Razpisuje se služba organista in cerkvenika na Jančem pri Litiji. Nastop takoj. Več se izve pri župnem uradu ondi. 1790 3-1

Razglas.

V petek, dne 28. t. m. bosta Matija Hočvar in Jos. Klun prodajala potom prstovoljne dražbe nekdanjo Puhovo, sedaj Pečjakovo hišo v Višnji gori, katera je na najlepšem prostoru in v kateri je nastanjena najbolj cvetoča trgovina že čez petdeset let.

Tudi se bodo prodajale razne k tej hiši spadajoče nepremičnine. Vse to z jako ugodnimi plačilnimi obroki. — Dražba se prične ob 9. uri zjutraj. 1786 3-1